

Yttrande om Hammarby Gård 7

Vi finner det från nätverket Yimbys sida glädjande att exploateringen och utbyggnaden av Hammarby Sjöstad fortsätter. Särdeles positivt i den nu aktuella planen är en tydlig funktionsblandning där både bostäder och kontor finns med i samma planförslag, lagda intill varandra. Hammarby sjöstad lider idag av att ha för många bostäder och för få arbetsplatser, varför det är mycket positivt med tillkomsten av nya arbetsplatser i området.

Grundidén i planen är mycket positiv. Det finns dock vissa förändringar som skulle vara önskvärda.

I plandokumentet kan vi läsa:

"I Stockholms byggnadsordning beskrivs karaktären av "nyare kranstad" som en ny stadstyp mellan innerstad och ytterstad med innerstadens täthet och ytterstadens högre krav på grönska och luftighet."

Planeringen för Hammarby Sjöstad påbörjades i början av 1990-talet. Då hade inte förståelsen för stadens popularitet fullt slagit igenom och inom stadsbyggnadsfrågorna sågs fortfarande många av de modernistiska stadsplaneringsidéerna som fullt godtagbara och i stort oifrågasatta, i alla fall i Sverige. Insikten och förståelsen kring vad som skapar fungerande och attraktiva stadsrum har dock ökat sedan dess, något som vi ser i alla fall i några av de nya områden som idag planeras, där en klart positivare inställning till stadens värden kan skönjas. Här kan både nordvästra kungsholmen och Liljeholmen nämnas där man återigen vågar bygga både slutna kvarter och även öka exploateringsnivån. Vi ser från Yimbys sida detta som en oerhört positiv utveckling. Problemet är att idén om nyare kranstad inte är genomförbar i realiteten. Innerstadens täthet kan omöjligen kombineras med ytterstadens "högre" krav på grönska och luftighet. Det följer som ett självklart och logiskt resultat att en luftigare och öppnare miljö leder till färre invånare och en glesare struktur.

Hammarby sjöstad är ur vissa aspekter ett lyckat projekt. Tvärbanan är en given succé, och en förutsättning för Hammarby sjöstads själva existens. Det lokala affärsutbudet likaså. Men utbudet är idag skalt och folklivet ganska så glest. Så fort man lämnar huvudgatan försvinner staden och man stiger rakt ut i förorten. Hammarby sjöstad är också en isolerad enklav, utan en tydlig stadsmässig koppling till den befintliga innerstaden. Hammarby sjöstad kan därför inte heller ta del av stadens naturliga flöden av människor.

Hammarby sjöstad lider i stort av 4 problem:

1. För låg exploateringsnivå (för få människor per kvadratmeter)
2. En uppbruten struktur. Tydliga stråk saknas på grund av den öppna strukturen vilket försvårar för affärsverksamheter, som är beroende av just tydliga stråk där många människor passerar.
3. Dålig koppling till den befintliga innerstaden.
4. Trots uttalade mål är arkitekturen likriktad och byggnaderna skiljer sig på få punkter från varandra.

Dessa fyra problem gör att Hammarby Sjöstad inte fullt ut kan uppfattas som en stadsdel. Istället blir det ett bostadsområde med vissa stadskvaliteter.

Att Hammarby sjöstad från början planerats som "nyare kranstad" är inte en anledning som är god nog att automatiskt fortsätta att bygga med denna struktur. Det vore som att avkräva att slitna förortsköpcentrum från 60-talet inte skulle få modernisera sig med argumentationen att det "alltid" varit så.

Hammarby sjöstad har en tydlig miljöprofil. Detta är mycket positivt, och något som vi gärna ser att det inkorporeras i all form av nybyggnation i Stockholm framöver. En miljöprofil innebär dock inte att en stadsdel måste planeras "luftigt", snarare pekar rena fakta på motsatsen. En tät stad är miljövänligare än en gles.

I kommande exploateringar i Hammarby Sjöstad skulle vi därför från nätverkets sida vilja se vissa ändringar i den sedan tidigare etablerade planeringsidén för Hammarby Sjöstad.

1. En mer varierad arkitektur. Arkitektur och upplevelsen av staden blir inte varierad bara för att man sätter olika kulör på nyfunkishusens fasader. Den nyfunkis, som även fullständigt dominerar det aktuella förslaget, bör blandas upp med mer modern arkitektur, men också med mer klassisk arkitektur i stil med de bostäder som uppförts bredvid hotell Clarion Sign på Norra bantorget. Vi vill väldigt gärna också se mer varierade husformer. Både smalare och högre hus borde tillkomma för att variera stadssiluetten.

2. En mer stadsmässig struktur. I plandokumentet kan vi läsa:

"Förslaget innehåller i princip slutna kvarter där avgränsningen mellan allmän och privat mark är tydlig. Viss fysisk och visuell kontakt har gårdarna med gatumarken kring kvarteren, parkrummet och kajen via portiker och smala slitsar i kvarteren"

Denna formulering ifrågasätter vi i allra högsta grad. Förvisso är slitsarna i kvarteren glädjande nog smalare än många andra förslag som vi tidigare har sett, men vi har svårt att se nyttan av dessa. Vill man skapa en öppning ut mot gatan är en portik en avsevärt bättre lösning, som dessutom möjliggör en bebyggelseyta. En slits slår sönder avgränsningen mellan allmän och privat mark, en portik förstärker den.

3. En höjd exploateringsnivå. Exploateringsnivån i Hammarby sjöstad når inte ens upp till nivån i den befintliga innerstaden. Det borde vara en miniminivå för all form av stadsmässig markexploatering när det handlar om ett så centralt läge i regionen.

I det aktuella förslaget skulle vi gärna se att så många som möjligt av de tänkte "slitsarna" mellan kvarteren tas bort. Ses det som viktigt med öppningar in till kvarteren så bör detta motiveras med faktabaserade underlag istället för lösa idéer om "utblickar" eller "solglimt" som saknar empirisk bas. Tillför den uppluckrade strukturen något och i så fall vad? Är det en uppluckrad struktur, eller en kvartersstruktur som är mest efterfrågad? Det finns idag god forskning om stadens funktion och struktur att tillgå som visar på hur viktigt det är med fungerande stråk och en tydligt urban stadsstruktur för att skapa fungerande och levande stråk. Det finns likaså tydligt utpekade problem med en mer uppluckrad struktur. Vi vänder oss mot de ofta slentrianmässigt planerade halvöppna kvarter som idag är så vanliga.

Arkitekturen i Hammarby sjöstad är som vi redan nämnt monotont. Det är på sin plats med någonting som får bryta av denna monotoni. Vi föreslår därför att bostadshuset mot Hammarby Allé får en radikalt annorlunda arkitektur som tydligt och entydigt bryter mot nyfunkisen som idag så dominerar

området. Det kan ske genom ett modernt uttryck av arkitektur i 2000-talets arkitekturtradition (vilket det finns gott om exempel på utomlands) eller genom att uppföra en mer klassisk byggnad i stil med de nya bostadshusen vid Norra Bantorget. Om det finns möjligheter att öka exploateringsnivån med en högre hörnbyggnad ut mot Hammarby Allé vore det också ett välkommet avbrott mot den monotona siluett som idag förhindrar att hammarby sjöstad upplevs som en levande stadsdel.

- Om Yimby

Yimby är ett nätverk bestående av drygt 2700 personer över hela det politiska spektrat som delar en oro för Stockholms fortsatta utveckling. Det handlar om miljö, effektivitet, konkurrenskraft, effektivare kollektivtrafik, större variation inom arkitektur, mer levande gatuliv och mycket mer som förenar oss i önskemålet om att staden skall få vara just stad.

Vi har en hemsida på:

<http://www.yimby.se/>

Kontaktperson för detta yttrande är:

Anders Gardebring
Strindbergsgatan 44
115 31 Stockholm
Epost: anders@yimby.se